

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: Oct/Nov.-2023**Economics (Optional) Paper-XIII****ECOO13: Economics of Planning****Day and Date: Saturday, 09/12/2023****Total Marks: 60****Time: 2.30 PM To 4.30 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The capital intensive production technique is more efficient than -----system.
A) Labour intensive B) Moderate C) Real D) None of these
- 2 Input output analysis is used in large quantities in -----developed countries.
A) Agriculture B) Trade C) Technology D) Industrial
- 3 ICOR is likely to stay ----- where the population grows faster.
A) More B) Increased C) Low D) Minus
- 4 Input-output analysis of the economy focuses on-----
A) Heterogeneity B) Equilibrium C) Inter relationship D) An imbalance
- 5 The choice of project is based on -----
A) Cost B) Valuation C) Investment D) Income
- 6 In -----market system the project is selected on the basis of net profit potential.
A) Mixed B) Capital C) Open D) Socialist
- 7 Who gives the final approval to the five year plans of India?
A) National Development Council B) NITI Aayog C) Ministry of Finance D) President of India
- 8 Some special efforts can be made through planning for development.
A) Balanced B) Unbalanced C) Equilibrium D) None of the above
- 9 Which of the following district topped the rank of Aspirational district for the period of June 1st 2018 and October 31st 2018.
A) Virudhunagar (Tamil Nadu) B) Mewat (Haryana) C) Pakur (Jharkhand) D) Hailankandi (Assam)
- 10 According to, economic planning is a means to achieve the goal of welfare state.
A) Prof. Ben B) Prof. Robbins C) Dr. Dalton D) Herman Levy
- 11 Who prepared Draft of the 12th five year plan?
A) Montek Singh Ahluwalia B) C. Rangarajan C) Raghuram Rajan D) Urjit Patel
- 12 What was the prime target of the first five year plan of India?
A) Development of infrastructure B) Development of Agriculture C) Development of Industries D) Development of Service sector

13 When was the first five year plan of India Started?

- A) 1950 B) 1952 C) 1951 D) 1955

14 What is Self Reliance?

- A) Reducing the Economy's dependence on foreign aid B) To diversity the production by making efficient use of the resources of the country C) Both a and b D) None of these

15 What was the duration of the 11th five year plan of India?

- A) 2012 to 2017 B) 2007 to 2012 C) 2002 to 2007 D) 2010 to 2015

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Broad features of capital-output ratio
- 2 Importance of capital output ratio
- 3 Role and function of Planning Commission
- 4 Model of Providing Urban Amenities in Rural Area

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the evaluation of cost benefit analysis.
- 2 State the objective of Indian Planning Commission?
- 3 Discuss the Achievements of 11th plan.
- 4 Describe the progress of the Indian service sector during the planning period.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is the Capital-Output Ratio? Explain its various types.
- 2 Describe the progress of the Indian agriculture sector during the planning period.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्र हे उत्पादन तंत्रापेक्षा अधिक कार्यक्षम ठरते.
अ) श्रमप्रधान ब) मध्यममार्गी क) वास्तव ड) यापैकी नाही.
- 2 आदान-प्रदान प्रतिमान मोठ्या प्रमाणात प्रगत देशात वापरले जाते.
अ) शेती ब) व्यापार क) तंत्रज्ञान ड) औद्योगिक
- 3 जेथे लोकसंख्या जास्त वेगाने वाढते तेथे ICOR राहण्याची शक्यता असते.
अ) अधिक ब) वाढीव क) कमी ड) उणे
- 4 आदान-प्रदान विश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील लक्ष केंद्रीत करते.
अ) विषमतेवर ब) समतोलावर क) आंतरसंबंधावर ड) असमतोलावर
- 5 प्रकल्पाची निवड ही प्रकल्प ----- आधारित असते.
अ) खर्चावर ब) मुल्यमापनावर क) गुंतवणुकीवर ड) उत्पन्नावर

- 6बाजार अर्थव्यवस्थेत प्रकल्पाची निवड निव्वळ लाभक्षमतेच्या आधारावर केली जाते.
अ) मिश्र ब) भांडवली क) मुक्त ड) साम्यवादी
- 7 भारतातील पंचवार्षिक योजनांना अंतिम मंजूरी कोण देते ?
अ) राष्ट्रीय विकास परिषद ब) निती आयोग क) वित्त मंत्री ड) भारताचे राष्ट्रपती
- 8 ----- विकासासाठी नियोजनाद्वारे काही खास प्रयत्न करता येतात.
अ) संतुलित ब) असंतुलित क) विषमतेतल ड) यापैकी नाही
- 9 खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्याने 1 जून 2018 आणि 31 ऑक्टोबर 2018 या कालावधीत महत्वाकांक्षी जिल्ह्यात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे.
अ) वीरूधूनगर (तामिळनाडू) ब) मेवाट (हरियाणा) क) हायलाकंडी (आसाम) ड) पाकुर (झारखंड)
- 10 ----- यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.
अ) प्रा.बेन ब) प्रा.रॉबिन्स क) डॉ. डाल्टन ड) हर्मन लेव्ही
- 11 १२ व्या पंचवार्षिक योजनेचा आराखडा (Draft Plan) कोणी तयार केला?
अ) मौन्टेक सिंग अहलुवालिया ब) सी. रंगराजन क) रघुराम राजन ड) उर्जित पटेल
- 12 भारताच्या पहिल्या पंचवार्षिक योजनेचे मुख्य लक्ष कोणते होते?
अ) पायाभूत सुविधा विकास ब) शेती विकास क) उद्योग क्षेत्राचा विकास ड) सेवा क्षेत्राचा विकास
- 13 भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली ?
अ) 1950 ब) 1952 क) 1951 ड) 1955
- 14 आत्मनिर्भरता म्हणजे काय?
अ) अर्थव्यवस्थेचे परकीय मदतीवरील अवलंबन कमी करणे ब) देशातील साधनसामग्रीचा कार्यक्षमपणे वापर करून उत्पादनात विविधता आणणे क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 15 भारताच्या 11 व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी कोणता होता?
अ) 2012 ते 2017 ब) 2007 ते 2012 क) 2002 ते 2007 ड) 2010 ते 2015

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 भांडवल उत्पादन गुणोत्तराची ठळक वैशिष्ट्ये
- 2 भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे महत्त्व
- 3 नियोजन मंडळाची भूमिका व कार्य
- 4 ग्रामीण भागात नागरी सुविधा उपलब्ध करून देणारे प्रतिमान

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 खर्च –लाभ विश्लेषणाचे मूल्यमापन स्पष्ट करा.
- 2 भारतीय नियोजन मंडळाची उद्दिष्टे सांगा.
- 3 ११ व्या पंचवार्षिक योजनेच्या यशाची चर्चा करा.
- 4 नियोजन काळात भारतीय सेवा क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भांडवल –उत्पादन प्रमाण म्हणजे काय ? त्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 2 नियोजन काळात भारतीय शेती क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Model Answer Paper

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 भांडवलप्रधान उत्पादन तंत्र हे उत्पादन तंत्रापेक्षा अधिक कार्यक्षम ठरते.

अ) श्रमप्रधान ब) मध्यममार्गी क) वास्तव ड) यापैकी नाही.

Option 1

2 आदान-प्रदान प्रतिमान मोठ्या प्रमाणात प्रगत देशात वापरले जाते.

अ) शेती ब) व्यापार क) तंत्रज्ञान ड) औद्योगिक

Option 4

3 जेथे लोकसंख्या जास्त वेगाने वाढते तेथे ICOR राहण्याची शक्यता असते.

अ) अधिक ब) वाढीव क) कमी ड) उणे

Option 3

4 आदान-प्रदान विश्लेषण अर्थव्यवस्थेतील लक्ष केंद्रीत करते.

अ) विषमतेवर ब) समतोलावर क) आंतरसंबंधावर ड) असमतोलावर

Option 3

5 प्रकल्पाची निवड ही प्रकल्प आधारित असते.

अ) खर्चावर ब) मुल्यमापनावर क) गुंतवणुकीवर ड) उत्पन्नावर

Option 2

6 बाजार अर्थव्यवस्थेत प्रकल्पाची निवड निव्वळ लाभक्षमतेच्या आधारावर केली जाते.

अ) मिश्र ब) भांडवली क) मुक्त ड) साम्यवादी

Option 3

7 भारतातील पंचवार्षिक योजनांना अंतिम मंजूरी कोण देते ?

अ) राष्ट्रीय विकास परिषद ब) निती आयोग क) वित्त मंत्री ड) भारताचे राष्ट्रपती

Option 1

8 विकासासाठी नियोजनाद्वारे काही खास प्रयत्न करता येतात.

अ) संतुलित ब) असंतुलित क) विषमतोल ड) यापैकी नाही

Option 1

9 खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्याने 1 जून 2018 आणि 31 ऑक्टोबर 2018 या कालावधीत महत्वाकांक्षी जिल्ह्यात प्रथम क्रमांक मिळविला आहे.

अ) वीरूधूनगर (तामिळनाडू) ब) मेवाट (हरियाणा) क) हायलाकंडी (आसाम) ड) पाकुर (झारखंड)

Option 1

10 यांच्यामते, कल्याणकारी राज्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्याचे साधन म्हणजे आर्थिक नियोजन होय.

अ) प्रा. बेन ब) प्रा. रॉबिन्स क) डॉ. डाल्टन ड) हर्मन लेव्ही

Option 2

11 १२ व्या पंचवार्षिक योजनेचा आराखडा (Draft Plan) कोणी तयार केला?

अ) मौन्टेक सिंग अहलुवालिया ब) सी. रंगराजन क) रघुराम राजन ड) उर्जित पटेल

Option 1

12 भारताच्या पहिल्या पंचवार्षिक योजनेचे मुख्य लक्ष कोणते होते?

अ) पायाभूत सुविधा विकास ब) शेती विकास क) उद्योग क्षेत्राचा विकास ड) सेवा क्षेत्राचा विकास

Option 2

13 भारताची पहिली पंचवार्षिक योजना केव्हा सुरु झाली ?

अ) 1950 ब) 1952 क) 1951 ड) 1955

Option 3

14 आत्मनिर्भरता म्हणजे काय?

अ) अर्थव्यवस्थेचे परकीय मदतीवरील अवलंबन कमी करणे ब) देशातील साधनसामग्रीचा कार्यक्षमपणे वापर करून उत्पादनात विविधता आणणे क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी नाही

Option 3

15 भारताच्या 11 व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी कोणता होता?

अ) 2012 ते 2017 ब) 2007 ते 2012 क) 2002 ते 2007 ड) 2010 ते 2015

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 भांडवल उत्पादन गुणोत्तराची ठळक वैशिष्ट्ये

Ans:

2 भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे महत्त्व

Ans:

3 नियोजन मंडळाची भूमिका व कार्य

Ans:

4 ग्रामीण भागात नागरी सुविधा उपलब्ध करून देणारे प्रतिमान

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 खर्च –लाभ विश्लेषणाचे मूल्यमापन स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतीय नियोजन मंडळाची उद्दिष्टे सांगा.

Ans:

3 ११ व्या पंचवार्षिक योजनेच्या यशाची चर्चा करा.

Ans:

4 नियोजन काळात भारतीय सेवा क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 भांडवल –उत्पादन प्रमाण म्हणजे काय ? त्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

2 नियोजन काळात भारतीय शेती क्षेत्राच्या झालेल्या प्रगतीचे वर्णन करा.

Ans:
